

Pobuna u srpskim zatvorima

Author: [Miroslav Filipovic](#)

Nova srpska vlada razmislja o nekom vidu amnestije za pobunjene zatvorenike, da bi nekako okoncala njihovu pobunu.

Talas nemira u kojem je ucestvovalo oko 10.000 zatvorenika u srpskim zatvorima predstavlja neocekivan izazov za Vojislava Kostunicu i DOS, uoci parlamentarnih izbora zakazanih za decembar.

Ucestnici ovog necuvenog bunta zahtevaju amnestiju kao uslov okoncanja pobune, koja je neke zatvore pretvorila u prava ratna poprista.

Kruze nepotvrđene glasine da u zatvoru Sremska Mitrovica ima i poginulih nakon sto su cuvari otvorili vatru na zatvorenike. U Nisu je jedan zatvorenik poginuo posto je je pao sa krova zgrade koju su zaposeli zatvorenici. Paljenje i opste nasilje napravilo je stetu koja se procenjuje na desetine miliona nemackih maraka.

Javnost smatra da je do pobune doslo zbog tenzija izmedju srpskih i albanskih zatvorenika. To je, medjutim, pogresno. Federalni ministar za etnicke manjine, dr Rasim Ljajic ukazuje da su ove dve grupe pokazale visok stepen medjusobne solidarnosti u toku protesta koji su nastali zbog nehumanog postupka prema zatvorenicima.

Medjunarodne humanitarne organizacije vec duze vreme kritikuju neadekvatnu zdravstvenu pomoc, slabu ishranu i teske uslove koji vladaju u srpskim zatvorima. Zivot je jos tezi za kosovsko albanske zatvorenike kojih ima oko 1.000, sudeci po podacima vlade.

Ucesnici protesta tvrde da albanski zatvorenici spavaju na podu, dobijaju manje obroka nego srpski zatvorenici i da im je uskracena zdravstvena pomoc. Nacionalna televizija nedavno je objavila sokantne slike zatvorskog odeljenja u Sremskoj Mitrovici. Zatvorenici su sobu, gde leze bolesni albanski zatvorenici na golim dusecima u prljavstini i neredu, opisali kao jednu "od boljih".

U toku mog pritvora u Vojnom zatvoru u Nisu, upoznao sam kosovske Albance koji su prebaceni iz civilnih zatvora u Pozarevcu i Nisu. Jedan od zatvorenika sa kojima sam delio celiju, Agin Krasniqi opisao je strahote kroz koje su prošli. "Oni Albanci koji su preziveli tretman policije, a mnogi nisu, poslani su u zatvor u Pozarevcu. Prilikom dolaska odvojili su ih od ostalih, a potom su ih odveli u specijalno krilo zatvora gde je vladao strozi rezim. Hrana je bila uzasna, odeca neodgovarajuca, nije bilo zdravstvene pomoci. Sve vreme strahovali smo za svoj zivot".

Albanski zatvorenici u istraznom zatvoru ne mogu imati posete i posto nemaju novca ne mogu da menjaju odecu. Medjunarodni Crveni krst iz Beograda salje im pakete hrane i odece, ali licno sam se uverio da cuvari cesto kradu te pakete. U Nisu je nekoliko cuvara vojnog zatvora krivicno gonjeno, jer su uzimali velike sume novca od albanskih zatvorenika za "usluge" koje ovi i pred toga nisu dobijali. Jedan cuvar mi je u poverenju rekao da su "stari pendreci najbolji za prebijanje zatvorenika. Oni su savitljivi i ne mogu da izazovu teze telesne povrede. Ovi novi americki su veoma tvrdi i ne savijaju se ni kad ih udaris o zid. Pa, u niskom zatvoru oni su uspeli da ih omeksaju na ledjima Albanaca".

Albanski zatvorenici ne mogu da ocekuju veliku pomoc od svojih advokata. Srpski branioci nemaju realnog interesa da omoguce adekvatnu odbranu svojih klijenata i zahtevaju ogromne sume novca. Neki se cak bave i ucenama.

Pa ipak, iako nisu pod "specijalnim tretmanom" kao albanski zatvorenici, zivot u zatvoru nije piknik ni za srpske zatvorenike. Trivun Ivkovic, nekadasnji sef zatvora Sremska Mitrovica, otpusten je i optuzen za torturu i eksploataciju zatvorenika.

Ivkovic je nedavno izjavio za jedan beogradski nedeljnik da je jos uvek clan Socijalisticke partije Srbije i da je i dalje lojalan Milosevicu i njegovoj porodici.

Zatvorenici u istraznom zatvoru koji jos uvek nisu dobili presudu mogli bi ocekivati manje kaznene mere. Umesto toga, oni pate vise od zatvorenika koji vec izdrzavaju kaznu. Dok cekaju na sudjenje prepusteni su milosti sudova i cuvara. Oni nemaju prava na pravno zastupanje, sto znaci da ne mogu diskutovati o svom slucaju sa advokatom.

Posto je potrebno vise od godinu dana da se podigne optuzba, oni se nalaze u ocajnoj situaciji. Ukoliko su kosovski Albanci, zivot im moze visiti o koncu jer je tortura uobicajena stvar. Jedan cuvar u zatvoru Sremska Mitrovica opisao je nekoliko slucajeva teskog batinanja.

Kao odgovor na zahteve zatvorenika za pomilovanje, republicko Ministarstvo pravde obecalo je da ce tri dana nakon prestanka protesta poceti rad na zakonu o amnestiji i u roku od sedam dana dostaviti nacrt ovog zakona parlamentu.

Savezni ministar spoljnih poslova i lider Gradjanskog saveza Srbije, Goran Svilanovic, komentarisao da su ovi protesti direktna posledica visegodisnjeg tlacenja pod starim rezimom. Nova vlada ce podrzati demokratiju i pristojne uslove za sve zatvorenike u srpskim zatvorima, rekao je on.

Naravno, sve stranke DOS-a slazu se da se zahtevi zatvorenika moraju ozbiljno razmotriti. Savezni ministar unutrasnjih poslova i nekadasnji opozicioni gradonacelnik Nisa, Zoran Zivkovic, tvrdi da zatvorenici imaju pravo da ocekuju da njihovi uslovi budu u skladu sa onima koji postoje u zapadnim kaznenim institucijama. Ostaje da se vidi da li ce se postici ti standardi u tako osiromasenoj zemlji kakva je Srbija.

Miroslav Filipovic je redovni dopisnik IWPR.

Location: [Serbia](#)
[Kosovo](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/pobuna-u-srpskim-zatvorima>